

Information inför utsädesmötet 14 mars

Problemdefinition och policyalternativ för konsekvensutredning – översyn av lagstiftningen för saluföring av utsäde och växtförökningsmaterial.

Definition av problemet

EU-kommissionen och andra har ansett att det är ojämna förutsättningar i EU för olika aktörer inom branschen. Därför finns det ett behov av mer harmonisering vid implementering av lagstiftningen i medlemsstaterna. Bristande resurser i vissa medlemsstater medför behov av riskbaserade prioriteringar, enklare kostnadsbesparande hanteringar, mer flexibilitet och förflyttning av uppgifter till privata aktörer. Frågan är också var gränsen går för det offentliga åtagandet, dvs var är det branschens eget ansvar att ta över. Den EU-gemensamma lagstiftningen anses vara dåligt anpassad till nya prioriteringar för innovation och hållbarhet, det finns ett behov av förbättrad marknadstillgång och bevarande av odlad mångfald. Den EU-gemensamma lagstiftningen inom området kom till under 1960-talet. Många prioriteringar har ändrats sedan dess.

Möjligheter för framtiden

Kommissionen lät under 2007-2008 utföra en extern utvärdering av den EU-gemensamma lagstiftningen på utsäde och förökningsmaterialområdet. Utvärderingen identifierade följande tre möjligheter för framtiden: Inga förändringar av lagstiftningen, avskaffa lagstiftningen, eller förändra lagstiftningen. Resultaten från konsultationen med intressenter stödjer "förändra" alternativet, vilket därför rekommenderas av utvärderarna.

Baserat på detta arbete och flera konsultationer med intressenter identifierades under 2010 sex scenarier som möjliga strukturer för den framtida lagstiftningen inom utsäde och förökningsmaterial. Scenarierna kommer nu att gå vidare till en process som Kommissionen kallar för "impact assessment", vilket innebär att scenariernas betydelse för de olika slagen av utsäde och förökningsmaterial kommer att analyseras i detalj. Samtidigt genomför kommissionen en offentlig konsultation av scenarierna. Den offentliga konsultationen innebär att vem som helst kan lämna synpunkter på förslagen. Den offentliga konsultationen beräknas börja inom de närmaste veckorna, dvs slutet av mars-april 2011 och pågå under sex veckor.

De sex scenarierna är:

Scenario 1: Inga förändringar. Fortsatt stort inflytande för och insats av officiella myndigheter.

Scenario 2: System med delat ansvar. Myndigheter fattar beslut men med maximal överflyttning av praktiskt arbete till branschen. Branschen får således möjlighet till mer ansvar för VCU¹, DUS² och certifiering.

Scenario 3: System med delat ansvar baserat på scenario 2 men med ytterligare minskad administrativ börda. Inget krav på VCU för sortgodkännande. Ökat ansvar för CPVO³.

¹ VCU: odlingsvärdesprovning (value for cultivation and use)

² DUS: DUS: särskiljbar, enhetlig och stabil (distinctive, uniform, stable)

³ CPVO: gemenskapens växtförädlarrättsmyndighet (community plant variety office)

Scenario 4: Två-nivåsystem för sortgodkännande och certifiering. Obligatoriska grundläggande bestämmelser i nivå ett, med möjlighet till högre standarder i nivå två.

Scenario 5: Harmonisering och förenkling genom centralisering. Ökat ansvar för CPVO när det gäller VCU och DUS.

Scenario 6: Avskaffa den EU-gemensamma lagstiftningen för utsäde och växtförökningsmaterial.

Beskrivning av de sex scenarierna

Scenario 1: Inga förändringar. Stort inflytande för officiella myndigheter.

Inga förändring i de nuvarande direktiven skulle betyda att man behåller nuvarande krav för sortgodkännande. Kraven för certifiering av utsädesparti för saluföring kvarstår också som oförändrade.

Scenario 2: Delat system. Myndigheter fattar beslut men med maximal överflyttning av praktiskt arbete till branschen.

Registrering av sorter och material

I detta scenario fortsätter sortregistrering att vara ett krav för de arter som omfattas av EU:s lagstiftning. Detta innebär sortprovning (DUS) såväl som provning för vissa odlingsvärden (VCU). Men, mer ansvar skulle läggas på branschen i den meningen att de skulle ha möjligheten att utföra DUS och VCU under övervakning av officiella myndigheter. Krav gällande sortbenämningar och hanteringen av den gemensamma sortlistan förblir desamma. I detta scenario skulle allt administrativt arbete på EU nivå hanteras av CPVO.

För odlingsvärdesprovningen (VCU) skulle harmoniserade och mer detaljerade EU-kriterier utvecklas, baserade på krav från olika medlemsländer. Detta skulle ge möjlighet att införliva eller förstärka kriterier som anses viktiga för samhällsnyttan: exempel är hållbarhet, vilket inkluderar sjukdomsresistens och lämplighet för lågintensiv odling, risk för mykotoxiner eller andra farliga ämnen, näringsvärde, etc. Vissa av dessa kriterier skulle vara obligatoriska, såsom sundhet och anpassning till miljön, medan andra skulle vara frivilliga såsom avkastning och andra aspekter av odlingsvärde.

Medlemsländer skulle vara tvungna att ha DUS och VCU provning tillgänglig för små företag som kanske inte har resurser att utföra proverna själva. Medlemsländer skulle kunna dela detta arbete. Medlemsländer ska se till att referenssamlingarna underhålls och att material är tillgängligt för utförandet av relevanta prover.

¹ VCU: odlingsvärdesprovning (value for cultivation and use)

² DUS: DUS: särskiljbar, enhetlig och stabil (distinctive, uniform, stable)

³ CPVO: gemenskapens växtförädlarrättsmyndighet (community plant variety office)

Certifiering av utsäde och växtförökningsmaterial

Kraven på certifiering är oförändrade. Däremot sköts kontrollen av efterlevnaden av kriterierna för saluföring av utsäde och växtförökningsmaterial av leverantörerna med övervakning från officiella myndigheter eller, på leverantörens begäran, av den officiella myndigheten. Saluföring av leverantörsmärkta utsädespartier förändras inte. För tydlighetens skull ska medlemsländer som har högre standarder för inhemsk produktion registrera dessa standarder i en databas på EU-nivå. Det ska finnas en risk-baserad övervakning av efterlevnaden av juridiska krav på utsädesparti på marknaden.

Registrering eller listning av förädlare och leverantörer

För att möjliggöra officiella kontroller måste förädlare och leverantörer vara registrerade hos myndigheten för att få möjligheten att delta i det praktiska arbetet med växtsortprovning och certifiering av utsädespartier som de marknadsför.

Inställning till bevarandesorter/nischmarknader

Särskilda krav fortsätter att gälla för bevarandesorter och lantsorter av lantbruksväxter, köksväxter, fröblandningar av foderväxter, och för skogsförökningsmaterial avsett för bevarande av genetisk mångfald. Med tanke på problemen med den begränsade nuvarande marknaden och en förväntad växande storlek på marknaden, bör lösningar som leder till ytterligare lättnader i de förenklade kraven sökas.

Scenario 3: Delat system baserat på scenario 2 men med minskad administrativ börda.

Sortidentiteten (DUS) som en del av sortregistreringen fortsätter att vara ett krav för de arter som omfattas av EU-lagstiftningen. Odlingsvärdesprovningen är frivillig i detta scenario. All administration på EU-nivå kommer att hanteras av CPVO i detta scenario. Alla utsädespartier marknadsförs som leverantörsmärkt utsäde och måste uppfylla vissa minimikrav som bestäms på EU-nivå. Nationella myndigheter kan certifiera utsäde om så begärs. Det finns en risk-baserad övervakning av efterlevnaden av kraven på utsädesparti som saluförs på marknaden.

Scenario 4: Obligatoriska grundläggande bestämmelser med frivilliga högre standarder.

Detta scenario syftar till att öka flexibiliteten för växtförädlare, leverantörer och konsumenter av utsäde och växtförökningsmaterial. I detta scenario är registrering av leverantörer obligatorisk och grundläggande kriterier för produktion och uppförökning kan skapas vilket leder till en situation där det är mer processkontroll än produktkontroll.

Registrering av sorter och material

Sorter och material av arter som omfattas av EU:s lagstiftning måste registreras. Två nivåer skapas av registreringen, en förenklad nivå och en andra högre nivå. På så sätt kan både leverantörer och

¹ VCU: odlingsvärdesprovning (value for cultivation and use)

² DUS: DUS: särskiljbar, enhetlig och stabil (distinctive, uniform, stable)

³ CPVO: gemenskapens växtförädlarrättsmyndighet (community plant variety office)

användare göra ett val av vilken nivå man föredrar. För båda nivåer bör sortbeskrivningar framställas med kriterier som överensstämmer med CPVO:s och UPOV:s regler. I detta scenario skulle allt administrativt arbete på EU nivå som rör sortregistrering hanteras av CPVO.

1: Första nivån: Obligatorisk ”förenklad registrering” av alla sorter av alla arter som omfattas av EU:s lagstiftning:

Medlemsländerna registrerar sorterna baserat på en beskrivning och benämning av sorten gjord av den sökande. Odlingsvärdesprovning krävs inte för denna nivå av utsäde och växtförökningsmaterial. Medlemsländerna meddelar dessa sorter till EU för intagning på den gemensamma sortlistan. Grundläggande generella bestämmelser fortsätter att gälla för sundhet, märkning och lämplighet för syfte. Myndigheten skulle endast vara ansvarig för registrering och för marknadskontroller, med fokus på märkning. Sorter på denna nivå skulle ej kunna certifieras.

Omfattning av lagstiftningen kommer att undersökas, till exempel så kan prydnadsväxter som inte omfattas av särskilda krav i växtskyddslagstiftningen kanske undantas. Undantag kan också beviljas för särskilda sorter av vissa arter om de endast byts i stängda cirklar.

2: Andra nivån: Registrering av testade sorter:

På både medlemslandsnivå och EU-nivå skapas sortlistor för ”testade sorter” av alla arter som omfattas av EU:s utsädeslagstiftning. Dessa sortlistor skulle endast acceptera sorter som har genomgått officiell sortprovning eller sortprovning under officiell översyn. Provning inkluderar både DUS och den obligatoriska delen av VCU (sundhet och anpassning till miljön). VCU prov för avkastning och odlingsvärde skulle vara frivillig. Endast sorter som är med på dessa sortlistor skulle kunna certifieras. Provenancer/kloner av skogsförökningsmaterial identifieras under samma kriterier som idag och får egna kapitel i sortlistorna med testade sorter.

Certifiering av utsäde och växtförökningsmaterial

Certifiering bedrivs under officiell övervakning eller under officiell kontroll och är begränsad till material i sortlistorna med testade sorter (se ovan). Certifiering är inte längre ett krav, men blir istället en rätt som endast testade sorter kan ha. Som en konsekvens av detta skulle den obligatoriska certifieringen av utsäde och växtförökningsmaterial behöva omvärderas och skulle kunna begränsas till arter som presenterar särskilda risker för växtskydd eller andra aspekter av vikt för samhället. Det ska finnas en risk-baserad övervakning av efterlevnaden av kraven på utsädespartier som saluförs på marknaden.

Registrering eller listning av förädlare och leverantörer

Alla förädlare och leverantörer är registrerade så att övervakning av deras aktiviteter är möjlig. Helst skulle denna registrering gälla för både EU:s växtskyddsstrategi och för utsäde och växtförökningsmateriallagstiftningen. Det syftar till spårbarhet inom ramen för producent/leverantöransvar. Konceptet med riskbaserad övervakningsintensitet bör gälla.

¹ VCU: odlingsvärdesprovning (value for cultivation and use)

² DUS: DUS: särskiljbar, enhetlig och stabil (distinctive, uniform, stable)

³ CPVO: gemenskapens växtförädlarrättsmyndighet (community plant variety office)

Inställning till bevarandesorter/nischmarknader

Eftersom det inte finns någon obligatorisk sortprovning och ingen obligatorisk certifiering av utsäde och växtförökningsmaterial skulle saluföringen av bevarandesorter och mer eller mindre homogena "nischmarknad" sorter kunna ske under reglerna för nivå 1. Leverantörer vars utsäde eller växtförökningsmaterial inte utgör någon särskild växtskyddsrisik och som saluförs endast till icke-yrkesodlare på den lokala marknaden skulle kunna få ett undantag. Liten storlek på företaget bör i sig självt inte vara ett kriterium för undantag från vissa krav.

Scenario 5: Harmonisering och förenkling genom centralisering.

Detta scenario är likt scenario 2 men ger en mer framstående roll till CPVO för sortregistrering och minskar möjligheterna för medlemsländer att införa hårdare nationella krav.

Registrering av sorter och material

I detta scenario skulle CPVO få mandat att koordinera och besluta i frågor gällande sortregistrering, inklusive DUS-provning och även hållbarhetsprov. Ansökan om intagning på sortlistan skulle skickas direkt till CPVO. Referenssamlingarna skulle upprätthållas på utvalda DUS-provningsstationer, placerade i medlemsländer. De skulle få förtroende baserat på audits av CPVO baserat på strikta utvärderingskriterier. CPVO hanterar en databas med referenssorter på EU-nivå och definierar en lista av referenssorter som måste användas när särskiljbarheten provas för en kandidatsort.

Nationella sortlistor skulle fortfarande kunna existera jämsides med den EU-gemensamma sortlistan. De skulle kunna innehålla ytterligare VCU-information som har bekräftats på nationell nivå eller skulle kunna spela en roll för arter som inte omfattas av EU:s utsädeslagstiftning.

Den gemensamma sortlistan kommer att publiceras på nätet och kommer att uppdateras kontinuerligt. Den kommer att innehålla hyperlänkar som leder till standardiserade kompletta beskrivningar av registrerade sorter, inklusive relevanta data som relaterar till livsmedels säkerhet.

Certifiering av utsäde och växtförökningsmaterial

Lagstiftningen fortsätter att ange detaljerade krav på process och kriterier. Däremot är kontrollen av efterlevnaden av kriterierna hanterad av leverantören under övervakning av myndigheten. Det finns en risk-baserad övervakning av efterlevnaden av kraven på utsädesparti på marknaden.

För att nå bättre harmonisering måste enskilda länders hårdare krav på sin inhemska produktion godkännas på EU-nivå. Det ska finnas en risk-baserad övervakning av efterlevnaden av kraven på utsädesparti på marknaden.

Officiella kontroller ska utföras i överensstämmelse med villkoren i EU-förordning 882/2004. Detta innebär en involvering av EU-inspektörer för att genomföra revisioner och organisera utbildning.

¹ VCU: odlingsvärdesprovning (value for cultivation and use)

² DUS: DUS: särskiljbar, enhetlig och stabil (distinctive, uniform, stable)

³ CPVO: gemenskapens växtförädlarrättsmyndighet (community plant variety office)

Registrering eller listning av förädlare och leverantörer

Alla förädlare och leverantörer är registrerade så att övervakning av deras aktiviteter är möjlig. Helst skulle denna registrering gälla för både EU:s växtskyddsstrategi och för utsäde och växtförökningsmateriallagstiftningen. Det syftar till spårbarhet inom ramen för producent/leverantöransvar. Konceptet med riskbaserad övervakningsintensitet bör gälla.

Inställning till bevarandesorter/nischmarknader

Bevarandesorter har en stark koppling till sine ursprungsregioner. En centraliserad bedömning av sådana sorter för deras värde för bevarande av den lokal odlade mångfalden är svår att föreställa sig. Att implemetera särskilt anpassade program skulle vara problematiskt. Därför skulle scenariot med inga förändringar tillämpas för dessa.

Scenario 6: Avskaffa lagstiftningen för utsäde och växtförökningsmaterial i EU.

Att avskaffa EU-lagstiftningen för endast vissa delar av grödorna, som till exempel prydnadsväxter, är inte vad som avses här. Det är däremot en möjlig del av sortregistreringssystemet som det diskuteras under den första nivån i scenario 4.

Registrering av sorter och material

Denna möjlighet skulle betyda att det inte skulle vara några juridiska krav på EU-nivå och inget officiellt provnings- och registreringsystem för sorter av lantbruksväxter och köksväxter, fruktträd, vinstockar och skogsförökningsmaterial. Något system av officiell provning skulle kunna behållas på nationell nivå (som under scenario 3) så länge som dessa system inte förhindrar saluföringen av icke testade sorter.

Certifiering av utsäde och växtförökningsmaterial

På samma sätt skulle certifiering av utsäde och växtförökningsmaterial under EU-regler inte längre vara möjligt. Viss nationell certifiering skulle kunna behållas för fröproducenter på en frivillig basis.

Registrering eller listning av förädlare och leverantörer

Detta är inte nödvändigt från saluföringen av utsäde och växtförökningsmaterials perspektiv. All sådan registrering skulle härstamma från växtskyddsstrategin eller lagstiftning som härrör från den.

Inställning till bevarandesorter/nischmarknader

Det skulle inte finnas några juridiska krav på EU-nivå eller någon officiell sortprovning eller sortregistrering.

¹ VCU: odlingsvärdesprovning (value for cultivation and use)

² DUS: DUS: särskiljbar, enhetlig och stabil (distinctive, uniform, stable)

³ CPVO: gemenskapens växtförädlarrättsmyndighet (community plant variety office)